

QARSHI MUHANDISLIK IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro'yxatga olindi:

№ 195

2022 yil "28" 08

OPERATIONS MENEJMENT

FAN SILLABUSI

Bilim sohasi:	400 000	– Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohasi:	410 000	– Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishi:	60411200	– Menejment (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

Fanning sillabusi QarMII Uslubiy Kengashining 2022 yil 28, 06 dagi 11 -sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan fan dasturi asosida tuzilgan.

Tuzuvchilar:

T.K.Ergashev "Biznes va innovatsion menejment" kafedrası dotsenti, i.f.n

Fanning sillabusi «Biznes va innovatsion menejment» kafedrasining 2022 yil 22 avgustdagi 1-sonli yig'ilishida muhokamadan o'tgan va "Iqtisodiyot" fakulteti Uslubiy Komissiyasida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

«Biznes va innovatsion menejment» kafedra mudiri: i.f.f.d Raximov A.N.

Fanning sillabusi "Iqtisodiyot" fakulteti Uslubiy Komissiyasida (bayon № 1, 24 avgust 2022 yil) va institut Uslubiy Kengashida (bayon № 1 "29", avgust 2022 y.) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

O'quv- uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet uslubiy komissiyasi raisi

 dotsent SH. Turdiyev.

 dotsent A.B. Qurbonov

Fan Sillabusi
Qarshi Muhandislik-iqtisodiyot instituti

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan shifri: (OPEMAN6)

Fan nomi: **Operatsion menejment**

Semestr/yil: 3-semestr/ 2022-2023 o'quv yili

Kafedra: Biznes va innovatsion menejment kafedrası

Soatlar/kreditlar miqdori: 5 ECTS (90 auditoriya soati)

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Mustaqil ta'lim	Baholash	Jami
30	30	90	25	205

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: Dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun mas'ul kafedra: Biznes va innovatsion menejment

Instruktor to'g'risida ma'lumot:

Instruktor: Ergashev Toxir Kurbanovich

Kafedra joylashgan joyi: QarMI, 8-o'quv binosi, 212-xona

Telefon: 91 257 01 05 ish telefoni

E-mail: tohir709@gmail.com

Ish vaqti: Uchrashuvga ko'ra

I. Fan tavsifi.

Mamlakatimizda har tomonlama mukammal va samarali boshqaruv tizimini yaratish bugunki kunning eng dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi. Iqtisodiyotini modernizatsiyalash va ishlab chiqarishni diversifikatsiyalash sharoitida korxonalar va tarmoqlarni samarali boshqarish muhim vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Boshqaruv operatsiyalarini samaradorligini oshirish uchun hozirgi menejmentlardan yuqori mahorat va menejment fani boyicha zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishni talab qiladi. Bu esa boshqaruvchi xodimlarni mutaxassisligi boyicha bilimini oshirishga va operatsion menejment sohasida amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishni taqozo etadi.

II. Fanning maqsadi.

"Operatsion menejment" fanini o'qitishdan ko'zda tutilgan asosiy maqsad magistrnlarni, butun dunyo miqyosidagi ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalaridagi biznes operatsiyalar va jarayonlarni samaradorligini oshirishning bazaviy

konsepsiya, uslublari hamda oxirgi yutuqlari bilan tanishtirish va shu bilan birga ularni amalda tadbir etish ko'nikmasini shakllantirishga qaratilgan. Ushbu fan bugunkı kunda mamlakatimizni rivojlantirish, yangilash va modernizatsiya qilish bo'yicha tanlangan strategiyani amalga oshirishda biznes jarayonlarni samarali boshqarish, tejamkorlik g'oyasini ilgari surish, xorijiy yirik kompaniyalarning boshqaruvida TQM, JIT, Kayzen, Caban, ABC (Aktiviti Based Costing) konsepsiyalarini qo'llashni tushunishda talabalarni zarur bo'lgan bilimlar bilan qurollantiradi. Operatsion menejment fanı ishlab chiqarish tizimlarini, ulardan foydalanish va doimiy takomillashtirish, kadrlar salohiyatini oshirish, mahsulot va xizmatlarni sifatini ta'minlash muammolarini o'z ichiga oladi. U har qanday operatsiyalarni, avvalo mijoz va tashkilotlar uchun tayanch belgilarga ega barcha operatsiyalarni samarali va oqilona boshqarishni o'ziga xos jihatlari bo'yicha yangi bilim, ko'nikma va malakalarini shakllantirishni nazarda tutadi.

III. Ta'lim berish natijalari.

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- boshqaruvga zamonaviy yondashuvlar, tejamkorlik, reinjinerıng, 5 R, AVS tahlili, Balanced Scorecard, TQM, RPM, JIT tizimi bo'yicha ilg'or xorijiy tajribalarni qo'llash va tadbir etish uslubiyatlari to'g'risida tasavvurga;
- korxonalar faoliyatini tahlil qilish, korxona menejmentini baholash, strategik, taktik va operativ qarorlar qabul qilish, operatsion strategiya ishlab chiqish, yangi mahsulotlarni loyihalashtirish, reinjinerıng, sifat menejmentı va benchmarking usullarini qo'llash, biznes jarayonlarni baholash asosida samaradorlik mezon ko'rsatkichlarini tahlil qilish va ulardan ishlab chiqishni unumli foydalana olish;
- ishlab chiqarish korxonalarida ilmiy asoslangan tadbir etish asosida ishlab chiqarish xarajatlarni minimallashtirishga, yangi mahsulotlarni loyihalashtirishda ishlab chiqarish korxonalarida inovatsion faoliyatni tashkil etish, korxonalarga operatsion strategiya ishlab chiqish, korxonalarga JIT, Kayzen tizimlarini tadbir etish, biznes jarayonlarini samarali boshqarish, xodimlarni rivojlantirish, operatsion strategiyani amalga oshirishda yuzaga keladigan muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish ko'nikmalariga ega bo'ladi.

IV. Ta'lim berish usullari

- ijodiy vazifa
- ta'limning faol metodlari:
 - insho yozish;
 - tahliliy hisobot taqdimoti;
 - taqdimotning video / slaydlarini tayyorlash;
 - nashrlarni tayyorlash;
- blits-savolnoma;

Qo'shimcha adabiyotlar:

1. SH.M.Mirziyoyev. "2020 yil uchun mo'ljallangan eng muhim ustivor vazifalar haqida Oliy Majlisga Murojaatnomasi" //Xalq so'zi 2020 yil 25 yanvar.
2. "O'zbekiston yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF -4947 -sonli Farmoni.
3. Yo'ldoshev H.Q., Yusupova D.T. Sifat menejmenti.O'quv qo'llanma.- T.:TDIU, 2019 y. - 270 b.
4. Yo'ldoshev N.Q., Nabokov V.I. Menejment nazariyasi. Darslik.-T.:TDIU, 2013-433 b.
5. Yo'ldoshev N.Q., Yusupova D.T. Tizimli menejment nazariyasi. Darslik.T.: TDIU, 2019 y. 270 b.
6. Ergashev R.X., Tursunov I.E., Ravshanov A.D., Qurbonov A.B. Innovatsion iqtisodiyot. Darslik. T.-"Vorıs-nashriyot", 2020. 448 b.
7. Ганчерёнок И.И., Горбачов Н.Н., Турсунов И.Э., Панжисев С.А. Цифровая экономика: управление информационными ресурсами./ Учебное пособие.-Т.: "Vorıs-nashriyot", 2020. 207 c.

Axborot manbaalari:

1. www.gov.uz-O'zbekiston Respublikasi Davlat hokimiyati portali
2. www.press-service.uz-O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Matbuot xizmati rasmiy sayti
3. www.mfer.uz-O'zbekiston Respublikasi Tashqi iqtisodiy aloqalar, investisiya va savdo Vazirligining rasmiy sayti
4. www.UzA.Uz-O'zbekiston milliy axborot agentligi rasmiy sayti
5. www.review.uz - Ekonomicheskoye obozreniye jurnal
6. www.cer.uz - Iqtisodiy tadqiqotlar Markazining rasmiy sayti
7. www.uzreport.com - biznes axborotlari portal.

5. Ishlab chiqarish faoliyati operatsion menejment obyekt sifatida.
 6. Ishlab chiqarishda operatsiyalarni boshqarish mohiyati.
 7. Operatsiyalar tadqiqotlarni o'tkazish va matematik modellar.
 8. Ishlab chiqarishni operativ boshqarish.
 9. Yangi mahsulotni rejalashtirishni boshqarishni tashkil etish.
 10. Zahiralarini boshqarish.
 11. JIT- o'z vaqtida (tochno v strok) tizimi. JIT- logikasi.
 12. Avtomatlashgan loyihalashtirish va ishlab chiqarishni boshqarishning avtomatlashgan tizimi (ICHBAT).
 13. Sifat boshqaruvi va benchmarking.
 14. Resurslarni rejalashtirish mohiyati.
 15. ABC tahlili va mohiyati.
 16. Kompaniyada jarayonlarni Balanced Scorecard konsepsiyasi asosida boshqarishning mohiyati.
 17. Operatsion qiymat menejmenti mazmuni va mohiyati.
 18. Sifatni boshqarishning Yapon modeli.
 19. Jarayonlarni uzluksiz takomillashuvi tajribasi.
 20. Zahiralarini boshqarishda operatsiyalar menejmenti va ularning tarmoqli modellari.
 21. Operatsiyalarni boshqarishda innovatsiyadan foydalanish va uning samaradorligi.
 22. Kayzen metodini tatbiq etishning xorijiy tajribasi.
 23. "Lean production" tatbiq etish bosqichlari va xorijiy tajribasi.
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

VII. ADABIYOTLAR.

Asosiy adabiyotlar:

1. Umarxodjayeva M.G. "Operatsion menejment". Darslik. T.: "O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati" nashriyoti 2014.- 327 b.
2. Пивоваров С.Э., Максимцев И.А., Рогова И.Н., Хутиева Е.С. Операционный менеджмент: Учебник для вузов. Стандарт третьего поколения. -СПб.: Питер. 2011. — 544 с.: ил. - (Серия «Учебник для вузов»).
3. Ричард Б. Чейз, Николас Дж. Эквилайн, Роберт Ф. Якобс. Производственный и операционный менеджмент. Десятое издание. Издательский дом "Вильямс" 2011г.- 704с.
4. Jay Heizer, Barry Render, Chuck Munson, Paul Griffin. Production management. Pearson Education Canada, 2019 - 848 p.

- debatlar va munozaralar;
- mulohaza va nazorat uchun savollar;
- amaliy topshiriq.

V. Fanning tarkibiy tuzulishi (Content):

Dars	Mavzu	Mavzu rejas	Soat	
			Ma'ruza	Amaliy
1.	Operatsion menejmentning predmeti va vazifalari	1. Operatsion menejment tushunchasi va mazmuni 2. Operatsion menejmentning rivojlanish tarixi. 3. Operatsion menejment va jahon miqyosidagi kompaniyalarda operatsion-qiymat tahlili. 4. Operatsion qiymat menejmenti.	2	2
2.	Kompaniyaning operatsion strategiyasi	1. Jahon moliyaviy-iqtisodiy inqirozi sharoitida kompaniyaning operatsion strategiyasi. 2. Operatsion strategiyaning dolzarbligi. 3. Servis strategiyasi. 4. Servis jarayonlarining ishlab chiqirish jarayonlaridan farqi. 5. Kompaniyaning operatsion strategiyasi va transformatsiyasi.	2	2
3.	SMK asosida operatsion strategiyani amalga oshirish	1. Kompaniyada jarayonlarni Balanced Scorecard konsepsiyasi asosida boshqarishning mohiyati. 2. Balanced Scorecard konsepsiyasining asosiy elementlari. Vaziyat tahlili. 3. Resurlarni taqsimlash rejalashtirish (MRP). Strategiyani amalga oshirish. 4. Kompaniya samaradorligi monitoringi. Uzluksiz takomillashuv. 5. Biznes-jarayonlar takomillashuvi asosida boshqaruv tizimini yaratish, qo'shimcha qiymat yaratish. 6. Tashkiliy tuzilmani strategiyaga moslash va uzluksiz takomillashtirish. 7. Biznes jarayonlar injiniringi.	2	2
4.	Yangi mahsulot va xizmatlarni loyihalashtirish	1. Yangi mahsulotlarni loyihalashtirish. 2. Sifat funksiyalarini va ularga ta'sir etuvchi omillarni tahlil etish. 3. Texnologik jarayonni tanlash.	2	2

	4. Jarayonni tanlashni rejalashtirishdan farqli tomonlari. 5. Global mahsulotni loyihalashtirish va ishlab chiqarish. 6. Global mahsulotni loyihalash strategiyasi.		
5.	Sifatni boshqarish va benchmarking 1. ISO 9000 Xalqaro standartlari. 2. ISO 9000:2000 standart asosida kompaniyani baholash modeli. 3. Faoliyat takomillashuvi modeli. 4. Benchmarking 5. Etalonning asosiy xususiyatlari 6. Etalonning tayanch ko'rsatkichlari. 7. "Six sigma" sifat boshqaruvi metodikasi 8. Iste'mol talablarini aniqlash 9. Sifatning joriy ko'rsatkichlarini hisoblash (marshrut kartasi, 3 qadam) 10. "Six sigma" tizimi bo'yicha biznes-jarayonlarni takomillashirish (marshrut kartasi, 4a qadam)	2	2
6.	Rejalashtirish va prognozlash 1. Ishlab chiqarishni rejalashtirish uslubiyati. 2. Rejalashtirish turlari. 3. Prognozlashtirish va uning mohiyati. 4. Prognozlashtirish metodlarini tanlash.	4	4
7.	Ishlab chiqarish quvvatlarini strategik rejalashtirish 1. Kompaniyalarda ishlab chiqarish quvvatlarini boshqarish. 2. Ishlab chiqarish quvvatlariga bo'lgan ehtiyojni aniqlash. 3. Xizmat ko'rsatish korxonasini ishlab imkoniyatlarini rejalashtirish. 4. Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarida ishlab chiqarish quvvatlarini rejalashtirishdagi farqlar. 5. Servis va sifatli xizmat ko'rsatishni ta'minlash.	4	4
8.	Qiymatlar zanjirini boshqarish 1. Qiymatlar zanjirini boshqarishda o'zaro bog'liqlik. 2. Ta'minotchi-iste'molchi ta'minotchi zanjirini loyihalashtirish. 3. Iste'molchiga yo'naltirilganlik. Ta'minot zanjirini takomillashuvi. 4. "JIT" o'z vaqtida (tochno v srok) tizimi. JIT-	4	4

	logikasi. 5. Unumdorlikni Yapon yondashuvi. 6. JITni Shimoliyamerika varianti. 7. Xizmat ko'rsatish sohasida JIT.		
9.	Operasion menajmentda jarayonlarni boshqarish 1. Jarayonlarni boshqarish mazmuni. 2. Biznes jarayonlarni rejinjirish 3. Tashqi muhit bilan aloqa va uzluksiz takomillashuv jarayonlarini ta'minlash.	2	2
10.	Jarayonlarni tasvirlash 1. Kompaniyaning faoliyatini korporativ kodeksini loyihalashtirish. 2. Korporativ standartlarni modellashtirish prinsiplari. 3. Modelni ishlab chiqish tartibi. 4. Jarayonlar kartasini ishlab chiqish.	2	2
11.	Operatsiyalar va jarayonlarni takomillashuv tamoyillari 1. Biznes jarayonlarni takomillashuvi mazmuni. 2. Takomillashuvga moyil jarayonlarni aniqlash. 3. Yangi jarayonlarni loyihalashtirish va tatbiq etish. 4. Jarayonlarni takomillashuvini ta'minlaydigan metodlar va instrumentariyalar. 5. Kayzen va tatbiq etish dolzarbligi. 6. "Lean production" tatbiq etish bosqichlari va xorijiy tajribalar.	2	2
12.	Operasion konsalting 1. Operasion konsalting mazmuni va mohiyati. 2. Operasion konsalting kachon kerak? 3. Operasion konsalting qanday vaziyatda kerak? 4. Axborotlar tahlili va optimal qarorlar qabul qilish jarayonlari. To'lovlar va harajatlarni tahlili.	2	2
JAMI:		30	30

VI. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ishlab chiqarishni diversifikatsiyalash va modernizatsiyalash.
2. Sanoat korxonalarida kichik biznes bilan kooperatsiya aloqalarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.
3. Sanoat tarmoqlarida kichik biznesni rivojlantirish yo'nalishlari.
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlariga innovatsion texnologiyalarni tatbiq etishni rag'batlantirish mexanizmini tashkil etish.